

حروف چینی فارسی در XǝPersian
نسخه ۰/۱۶۱۱

وفا خلیقی^۱

۲۳ تیر ۱۳۸۷

فهرست مطالب

۲	۱	مقدمه
۳	۲	فلسفه و دستورات
۳	۱.۲	قلمهای فارسی
۳	۲.۲	اسکلت یک متن فارسی ساده
۳	۱.۲.۲	طبقات article و amsart
۴	۲.۲.۲	طبقه beamer
۴	۳.۲.۲	سایر طبقات
۵	۳.۲	نکات
۶	۴.۲	دستورات کلیدی
۷	۳	امکانات حروف چینی فارسی
۷	۱.۳	حروف چینی شعر
۷	۱.۱.۳	حروف چینی شعر سنتی
۹	۲.۱.۳	حروف چینی شعر نو
۹	۲.۳	تهیه اسلاید
۹	۳.۳	نوشته سرصفحه
۹	۴.۳	قرار دادن عکس
۹	۵.۳	جدول
۹	۶.۳	حروف چینی یک متن در چند ستون
۱۰	۴	تغییرات جدید

فصل ۱

مقدمه

به حروفچینی فارسی با XqPersian خوش آمدید. هدف XqPersian ارائه یک بسته کاملاً کامل و پایدار برای حروفچینی است. لطفاً به خاطر داشته باشید که XqPersian هنوز در حالت آزمایش است و این نسخه ۰/۱۶۱۱ از آن است. من سعی کرده‌ام، می‌کنم و خواهم کرد تا تمام امکانات حروفچینی فارسی را در XqPersian جمع کنم. اما این خود نیاز به آزمایش و امتحان دارد تا اشکالات پیدا و رفع شود.

لطفاً قبل از استفاده از XqPersian این سند را بدقت بخوانید تا با دستورات و امکانات XqPersian آشنا شوید. همچنین اگر اشکالی، پیشنهادی و یا سؤالی دارید، می‌توانید آن را به نویسنده XqPersian گزارش دهید تا مؤلف XqPersian بتواند نسخه بعدی کاملتری را ارائه دهد.

دوست دارم از صمیم قلب از آقای Jonathan Kew برای پشتیبانی‌ها و اعتمادشان به من تشکر کنم. در اینجا نیز دوست دارم از مسئولان پروژه‌های تک‌پارسی و فارسی‌تک تشکر و قدردانی کنم به این خاطر که نوشتن XqPersian ممکن نبود مگر با مطالعه کدهای این دو پروژه. همچنین تعدادی از امکانات فارسی‌تک و تک‌پارسی در بسته گنجانده شده است. در پایان نیز دوست دارم صمیمانه از دوستان خوب و نازنینم در وبلاگ فارسی‌لاتک، آقایان مصطفی واحدی، مهدی امیدعلی، مرتضی خدادادیان، وحید قاسمیان و بسیاری از دوستان دیگر تشکر کنم. بدون نظرات و پشتیبانی‌های این دوستان، من نمی‌توانستم انگیزه لازم را در انجام این کار پیدا کنم.

فصل ۲

فلسفه و دستورات

فلسفه X_YPersian این است که یک استفاده کننده معمولی باید قادر باشد به راحتی به حروفچینی فارسی بپردازد. در حال حاضر X_YPersian با کلاسهای article, amsart, amsbook, report, book, bookest, refrep و beamer به زیبایی و آسانی کار می‌کند. در هر نسخه از X_YPersian تلاش بر این است تا حداقل سه کلاس دیگر نیز به آن اضافه شود. همچنین در هر نسخه بسته‌های زیادی نیز به X_YPersian اضافه خواهند شد تا کاربران آزادی کامل در حروفچینی فارسی داشته باشند.

۱.۲ قلمهای فارسی

تعدادی قلمهای فارسی مناسب با X_YPersian عرضه می‌شوند. این قلمها در پوشه True Type Fonts قرار دارند. لطفاً قبل از انجام هر کاری این قلمها را روی سیستم خود نصب کنید.

۲.۲ اسکلت یک متن فارسی ساده

۱.۲.۲ طبقات article و amsart

```
\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\title{عنوان مطلب}
\author{نام نویسنده}
\begin{document}
\begin{farsi}
\maketitle
\tableofcontents
\section{یک قسمت}
:
\subsection{یک زیر قسمت}
:
\subsubsection{یک زیر زیر قسمت}
:
\end{farsi}
\end{document}
```

۲.۲.۲ طبقه beamer

```

\documentclass[hyperref=xetex]{beamer}
\usepackage{xepersian}
\title{عنوان مطلب}
\author{نام نویسنده}
\begin{document}
\begin{farsi}
\frame{\maketitle}
\section{یک قسمت}
\frametitle{مطلب}
\framesubtitle{زیر مطلب}
:
\end{frame}
:
\end{farsi}
\end{document}

```

۳.۲.۲ سایر طبقات

```

\documentclass{book}
\usepackage{xepersian}
\title{عنوان مطلب}
\author{نام نویسنده}
\begin{document}
\begin{farsi}
\maketitle
\tableofcontents
\chapter{یک فصل}
:
\section{یک قسمت}
:
\subsection{یک زیر قسمت}
:
\subsubsection{یک زیر زیر قسمت}
:
\end{farsi}
\end{document}

```

۳.۲ نکات

- $\text{X}_{\text{q}}\text{Persian}$ قلم نازلی را برای قلم فارسی به عنوان پیش فرض استفاده می کند لذا باید این قلم را روی سیستم خود نصب کرده باشید. اگر می خواهید از قلم دیگری به عنوان قلم فارسی استفاده کنید، می توانید دستور زیر را در پیش درآمد فایل خود قرار دهید:

```
\newfontinstance\farsifont[Script=Arabic,Scale=1.2,Mapping=farsidigits]{name of your font}
```

- $\text{X}_{\text{q}}\text{Persian}$ قلم شهرزاد را برای قلم عربی به عنوان پیش فرض استفاده می کند لذا باید این قلم را روی سیستم خود نصب کرده باشید. اگر می خواهید از قلم دیگری به عنوان قلم عربی استفاده کنید، می توانید دستور زیر را در پیش درآمد فایل خود قرار دهید:

```
\newfontinstance\arabicfont[Script=Arabic,Scale=1.2]{name of your font}
```

- اگر می خواهید پاراگرافی انگلیسی بنویسید باید آن پاراگراف را بعد از دستور $\text{end}\{\text{farsi}\}$ بنویسید و اگر دوباره خواستید فارسی بنویسید می توانید از محیط زیر استفاده کنید:

```
\begin{farsi}
```

```
:
```

```
\end{farsi}
```

- اگر می خواهید پاراگرافی عربی بنویسید، می توانید از محیط زیر استفاده کنید:

```
\begin{arab}
```

```
:
```

```
\end{arab}
```

- $\text{X}_{\text{q}}\text{Persian}$ بصورت پیش فرض بسته های amsmath , amssymb , amsthm و دیگر بسته های مربوط را فراخوانی می کند لذا شما نباید این بسته ها را دوباره در پیش درآمد فایل خود فراخوانی کنید.

- $\text{X}_{\text{q}}\text{Persian}$ بصورت خودکار بسته graphicx را فراخوانی می کند لذا شما نباید این بسته را در پیش درآمد فایل خود فراخوانی کنید.

۴.۲ دستورات کلیدی

`\XePersian`: برای قرار دادن نماد `XqPersian`. البته اگر در محیط فارسی هستید باید از شکل `\eng{\XePersian}` این دستور استفاده کنید.

`\fars{}`: برای قرار دادن کلمه/کلمات و یا جمله‌ای فارسی زمانی که در محیط فارسی نیستیم. کلمه/کلمات و یا جمله فارسی درون `{}` قرار می‌گیرد.

`\eng{}`: برای قرار دادن کلمه/کلمات و یا جمله‌ای انگلیسی زمانی که در محیط فارسی و یا عربی هستیم. کلمه/کلمات و یا جمله انگلیسی درون `{}` قرار می‌گیرد.

`\arabt{}`: برای قرار دادن کلمه/کلمات و یا جمله‌ای عربی زمانی که در محیط عربی نیستیم. کلمه/کلمات و یا جمله عربی درون `{}` قرار می‌گیرد.

`\footnote{}`: برای قرار دادن زیرنویس فارسی. متن فارسی را درون `{}` قرار می‌دهیم.

`\Footnote{}`: برای قرار دادن زیرنویس انگلیسی. متن انگلیسی را درون `{}` قرار می‌دهیم.

فصل ۳

امکانات حروف چینی فارسی

۱.۳ حروف چینی شعر

حروف چینی شعر از فارسی تک به XePersian اضافه شده است. در اینجا لازم می‌دانم از آقای بهداد اسفهد که مؤلف اصلی آن هستند تشکر کنم.

لطفاً به خاطر داشته باشید که برای حروف چینی شعر نیازی به قراردادن بسته‌ای خاص ندارید؛ XePersian این کار را بصورت خودکار انجام می‌دهد.

۱.۱.۳ حروف چینی شعر سنتی

حروف چینی شعر سنتی در محیطی به نام oldpoem انجام می‌گیرد. این محیط دو حالت دارد:

حالت معمولی

هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم تا که ما را و ترا تذکره خوشی باشد آن خیال رخ خوبت که قمر بنده اوست و آن شکر خنده خوبت که شکر تشنه اوست چون کبوتر چو بپریم بتو باز آییم هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید شمس تبریز شنو خدمت ما را ز صبا	جهت توشه ره ذکر وصال بردیم دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم وان خم ابروی مانند هلاکت بردیم ز شکر خانه مجموع خصال بردیم زانکه ما این پر و بال از پر و بال بردیم هر چه داریم هم از عز و جلالت بردیم گر شمالست و صبا هم ز شمالت بردیم
---	---

شعر بالا با کد زیر تولید شده است:

```
\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\begin{document}
\begin{oldpoem}
&هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم
&\جهت توشه ره ذکر وصال بردیم
&تا که ما را و ترا تذکره خوشی باشد
&\دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم
&\آن خیال رخ خوبت که قمر بنده اوست
&\وان خم ابروی مانند هلاکت بردیم
&\و آن شکر خنده خوبت که شکر تشنه اوست
&\از شکر خانه مجموع خصال بردیم
&\چون کبوتر چو بپریم بتو باز آییم
&\زانکه ما این پر و بال از پر و بال بردیم
```



```

&هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید
\\هر چه داریم هم از عز و جلالت بردیم
&شمس تبریز شنو خدمت ما را ز صبا
گر شمالست و صبا هم ز شمالت بردیم
\end{oldpoem}
\end{document}

```

حالت ستاره دار

هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم
 جهت توشه ره ذکر وصال بردیم
 تا که ما را و ترا تذکره خوش باشد
 دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم
 آن خیال رخ خوبت که قمر بنده اوست
 وان خم ابروی مانند هلال بردیم
 و آن شکر خنده خوبت که شکر تشنه اوست
 ز شکر خانه مجموع خصال بردیم
 چون کبوتر چو بپریم بتو باز آیم
 زانکه ما این پر و بال از پر و بالت بردیم
 هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید
 هر چه داریم هم از عز و جلالت بردیم
 شمس تبریز شنو خدمت ما را ز صبا
 گر شمالست و صبا هم ز شمالت بردیم

شعر بالا با کد زیر تولید شده است:

```

\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\begin{document}
\begin{oldpoem*}
&هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم
\\جهت توشه ره ذکر وصال بردیم
&تا که ما را و ترا تذکره خوش باشد
\\دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم
&آن خیال رخ خوبت که قمر بنده اوست
\\وان خم ابروی مانند هلال بردیم
&و آن شکر خنده خوبت که شکر تشنه اوست
\\ز شکر خانه مجموع خصال بردیم
&چون کبوتر چو بپریم بتو باز آیم
\\زانکه ما این پر و بال از پر و بالت بردیم
&هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید
\\هر چه داریم هم از عز و جلالت بردیم
&شمس تبریز شنو خدمت ما را ز صبا
گر شمالست و صبا هم ز شمالت بردیم
\end{oldpoem*}
\end{document}

```

۲.۱.۳ حروف چینی شعر نو

حروف چینی شعر نو نیز در محیطی به نام newpoem امکان پذیر است. این محیط دارای دو حالت معمولی و ستاره دار می باشد.

۲.۳ تهیه اسلاید

به آسانی می توانید اسلایدهای زیبایی را با کلاس beamer در XqPersian درست کنید. سه مثال نیز در پوشه doc موجود می باشد. در نسخه های بعدی تلاش خواهد شد تا کلاسها و بسته های مختلف و متنوع دیگری را برای تهیه اسلاید در XqPersian فراهم آورد.

۳.۳ نوشته سر صفحه

برای فعال کردن نوشته سر صفحه سه راه وجود دارد:

- در پیش درآمد فایل خود دستور `\pagestyle{headings}` را قرار دهید.
- در پیش درآمد فایل خود دستور `\pagestyle{myheadings}` را قرار دهید و سپس myheadings را تعریف کنید.
- از بسته fancyhdr استفاده کنید که کاملاً با XqPersian سازگار است.

۴.۳ قرار دادن عکس

قرار دادن عکس نیز به آسانی امکان پذیر است. هر چند که می توانید از دستورات XqTeX استفاده کنید اما دستور `\includegraphics` پیشنهاد می شود.

۵.۳ جدول

به آسانی می توانید جدول خود را در XqPersian تولید کنید.

۶.۳ حروف چینی یک متن در چند ستون

می توانید تا ۵ ستون داشته باشید. برای حروف چینی یک متن در چند ستون از محیط زیر استفاده می کنیم:

```
\begin{multicols}{number of columns}
:
\end{multicols}
```

فصل ۴

تغییرات جدید

۱. اصلاح چند باگ بزرگ.
۲. اصلاح عدم سازگاری xepersian با نسخه جدید bidi
۳. درست چاپ شدن شماره بخش‌ها، فصل‌ها، قسمت‌ها، زیرقسمت‌ها و زیر زیر قسمت‌ها (در نسخه قبلی این شماره‌ها از سمت مخالف (چپ) شروع می‌شدند).
۴. تغییر نوع شماره‌گذاری صفحه، بخش، فصل، قسمت، زیرقسمت و زیر زیر قسمت برای سازگاری کامل با سایر بسته‌ها.
۵. اضافه کردن امکان داشتن شماره صفحه به ترتیب حروف الفبای فارسی، برای عوض کردن شماره صفحه از عددی به حروفی کافی است فرمان `\pagenumbering{farsi}` را به کار ببرید و اگر دوباره دوست داشتید شماره صفحه را از حروفی به عددی تغییر دهید کافی است از فرمان `\pagenumbering{arabic}` استفاده کنید.
۶. امکان داشتن جدولی که در بعضی از خانه‌های آن بتوان به راحتی انگلیسی نوشت. لطفاً به مثال زیر توجه کنید:

من و تو	تو و من
you and me	me and you

جدول بالا با کد زیر تولید شده است:

```
\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\begin{document}
\begin{center}
\begin{tabular}{|r|r|}\hline
تو و من & \hline
me and you & you and me\\ \hline
\end{tabular}
\end{center}
\end{document}
```

۷. امکان داشتن شماره پیوست بر حسب حروف الفبا.